

בית המשפט המחוזי בירושלים לפני כבוד השופט רפאל יעקובי

20 ביולי 2015

ת"א 19114-08-13

התובע:

מיכאל צרפתי
ע"י ב"כ עוה"ד גילעד רוגל, ניצן רובינשטיין

נגד

הנתבע:

דוד טרטקובר
ע"י ב"כ עו"ד יורם מושקט

פסק דין

א. התביעה וההליכים שבעקבותיה

1. ההליכים דנן מתנהלים בין שני חתני פרס ישראל לעיצוב.
2. עניינו של פסק דין זה בתביעה כספית לפיצויים בסך 100,000 ש"ח בגין הפרת זכות מוסרית בצילום עיתונות שצילם התובע, שהוא צלם במקצועו.
3. התובע מגדיר את הצילום שבו מדובר כ"צילום עיתונות היסטורי ובלעדי המנציח את נשיא מצרים אנואר סאדאת מניף את ידיו לשלום בסיום ביקורו בישראל בטקס פרידה צבאי שהתקיים ביום 21/11/1977 בנמל התעופה בן גוריון" (סעיף 1 לכתב התביעה).
4. לטענת התובע הפר הנתבע את זכותו המוסרית ארבע פעמים. המדובר בכך שהנתבע יצר שתי כרזות, כעבור 10 שנים וכעבור 30 שנה מביקור סאדאת, שבהן שולב הצילום הנ"ל ללא שנתן לתובע קרדיט באמצעות איזכור שמו כצלם שצילם אותן. שתי הכרזות הנ"ל פורסמו בספר "טרטקובר" המסכם 40 שנות יצירה של הנתבע והועמדו באתר האינטרנט של הנתבע. לגבי מה שקשור באתר האינטרנט מציין התובע כי לאחר פנייה שלו אל הנתבע, הסיר הנתבע כרזה אחת מאתר האינטרנט שלו ונתן לו קרדיט באתר זה לגבי הכרזה השניה.
5. התובע מציין כי הוא אינו תובע כבעל זכות היוצרים בצילומים, שכן מדובר בצילומים שצולמו כששירת בשירות קבע בצה"ל כצלם העיתון "במחנה".

בית המשפט המחוזי בירושלים לפני כבוד השופט רפאל יעקובי

20 ביולי 2015

ת"א 19114-08-13

6. בכתב הגנתו טוען הנתבע כי יש לדחות התביעה בשל כך שהוא בגדר "מפר תמים" וכי מכל מקום אין המדובר בארבע הפרות אלא לכל היותר בהפרה אחת.
7. בעקבות כתב ההגנה הגיש התובע כתב תשובה, אשר במסגרתו הוסיף התייחסות לטענות שונות שהעלה הנתבע.
8. כאן המקום לציין כי בכתב התביעה (בסעיף 42) עתר התובע גם למתן צו מניעה קבוע בקשר לשימוש עתידי בצילום שביסוד התביעה ללא מתן קרדיט נאות לתובע. עם זאת, בקדם המשפט הראשון (מ-20.2.14) הוסדר והוסר עניין זה, בכך שהוסכם "שהנתבע לא יפרסם את הצילום ללא מתן קרדיט לתובע וכי יינתן להסכמה זו תוקף של פסק דין חלקי".
9. משהתברר כי הצדדים אינם מגיעים לפשרה, לא היה מנוס מקביעת לוח זמנים להגשת ראיותיהם.
10. הצדדים הגישו ראיות כדלקמן:
מטעם התובע – תצהיר ותצהיר משלים שלו וכן תצהיר של משה מילנר, שהוא צלם בכיר בלשכת העיתונות הממשלתית.
מטעם הנתבע – תצהיר שלו.
11. בקדם המשפט המסכם (שבמתווה השמיעה הרצופה, הנוהג בבית המשפט המחוזי בירושלים) גובשה הסכמה כדלקמן (פרוטוקול, ע' 4, ש' 11-13): "מוסכם שההכרעה בתיק תהיה על יסוד מכלול החומר שבתיק בתוספת סיכומים שיוגשו ע"י הצדדים ותכלול הנמקה. מוסכם גם כי הוויתור ההדדי על חקירות לא יוסיף על זכויות מי מהצדדים ולא יגרע מהן". לעניין הגשת הסיכומים הוסכם גם כי יהיו אלה סיכומים בכתב במתכונת תלת-שלבית, שתאפשר לכל צד להעלות כל טענותיו ולהתייחס לטענות הצד שכנגד.
12. הצדדים הגישו סיכומים במתכונת האמורה. משנשלמה הגשתם (לאחר ארכות שונות), הוכשרה הקרקע להכרעה במה שעל הפרק.

בית המשפט המחוזי בירושלים לפני כבוד השופט רפאל יעקובי

20 ביולי 2015

ת"א 19114-08-13

ב. תוצאה סופית והבסיס לה

13. לאחר שקילת המכלול, השורה התחתונה היא כי על הנתבע לשלם לתובע סך 25,000 ש"ח למועד פסק דין זה בגין הפרת זכותו המוסרית.

14. משהוסכם כי פסק הדין שיינתן "יכלול הנמקה", לא ניתן לעצור כאן, אלא אוסיף את שייאמר להלן.

15. לעצם חיובו של הנתבע אני מגיע מכח שילובם של אלה :

א. ככלל, עשויה להיות זכות יוצרים וזכות מוסרית לצלמים ביצירות צילום בכלל ובצילומים תעודיים מהסוג הנדון בפרט.

ב. לנוכח סעיף 45 לחוק זכות יוצרים, התשס"ח-2007, גם זכויות המדינה שמכח סעיף 36 לחוק זה לא שוללות זכות מוסרית של התובע.

ג. במקרה דנן המדובר בצילום ייחודי של התובע, באירוע שהיו בו צלמים רבים, ולא בכדי השתמש הנתבע דווקא בצילום זה כפי שהשתמש.

ד. למרות רכישת הצילום מלשכת העיתונות הממשלתית (לע"מ) וגם בהינתן טענות הנתבע, היה עליו לברר מי האדם שמאחורי הצילום ולתת לו קרדיט ראוי (בנוסף לזה שנתן ללע"מ).

ה. הנתבע ידע כי התובע הוא הצלם הספציפי לפחות משנת 1998, שאז התובע מסר לו זאת ונראה שאף במועד רכישת הצילום מלע"מ (כעולה מתצהיר העד מילנר וכמסתבר).

ו. הגנת "מפר תמים" לא מגינה על אי ידיעת זהות היוצר ומכל מקום לא היה בה לפטור את הנתבע במכלול נסיבותיו של המקרה דנן.

ז. טענת "אשם תורם" לא תוכל להביא לסילוק התביעה ולא לסייע לנתבע כבר משום שלא העלה אותה בכתב הגנתו (וראו למשל ע"א 481/81 טבוליצקי נ' פרלמן, פ"ד לח(4) 421 (1984) ועוד). מכל מקום לא היה בה לפטור את הנתבע או להושיעו במכלול נסיבותיו של המקרה הנדון.

16. לסכום שנפסק אני מגיע על רקע האמור לעיל בתוספת שילובם של אלה :

א. המדובר בשימוש מסחרי בצילום מצד הנתבע, ללא גרימת נזק כספי לתובע (שהוא בעל הזכות המוסרית בלבד).

בית המשפט המחוזי בירושלים לפני כבוד השופט רפאל יעקובי

20 ביולי 2015

ת"א 19114-08-13

- ב. מדרג היצירתיות שבצילום הנדון, בהינתן מכלול הנתונים והאמור לעיל בסעיף 15(ג).
- ג. בין אם נשקיף על המסכת בכללותה כעל כזו שכוללת מספר הפרות (בהינתן מספר הפרסומים, כשמדובר בשלוש כרזות וכן שעסקינן גם בספר וגם באינטרנט) או כעל מסכת אחת כוללת ומתמשכת, נגיע לאותו סכום כולל שנפסק.
- ד. מתן קרדיט ללע"מ מפחית במידת מה את עוצמת ההפרות, אך לא שולל אותן.
- ה. הנתבע תיקן במידת מה את שעיוות, אך עשה זאת מאוחר מדי ולא במידה מספקת (גם אם מביאים בחשבון תיקון מסוים במהדורה החדשה של הספר, על אף שנטען בקשר אליו כי מדובר בשינוי חזית).

ג. סוף דבר

17. השורה התחתונה היא כפי שנקבע לעיל, בסעיף 13.
18. לנוכח התוצאה הסופית ומכלול הנתונים והנסיבות, על הנתבע לשלם לתובע סכום כולל של 8,000 ש"ח עבור הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד גם יחד.
19. משהכרעה בתיק זה באה ללא שמיעה פרונטאלית של ראיות, פטורים הצדדים מתשלום אגרות נוספות בקשר אליו.

ניתן בהעדר הצדדים היום, ד' באב תשע"ה, 20 ביולי 2015.

רפאל יעקובי, שופט